

DISCOURSE, CONTESTATION, AND RESISTANCE OF THAI TRADITIONAL MEDICINE: A STUDY OF THE COMMUNITY HOSPITAL IN NAKNON PATHOM PROVINCE

PHITSANU APHISAMACHARAYOTHIN 5036904 SHMS/D

Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PENCHAN SHERER, Ph.D. (INTEGRATED SCIENCES), PIMPAWUN BOONMONGKOL, Ph.D. (MEDICAL ANTHROPOLOGY), MULLIKA MUTTIKO, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the discourses regarding Thai traditional medicine and to explain the contestation of knowledge and resistance of Thai traditional medicine in the community hospital context. Michel Foucault's concept of power was applied as a theoretical framework.

The researcher used qualitative research methodology with five in-depth interviews among Thai traditional medicine practitioners and massage staff, and eight key informants, medical doctors, a pharmacist, nurses, and patients, together with non-participant observation in the community hospital.

The findings of this study indicate that Thai traditional medicine exists in the hospital within a variety of discourses that included biomedical science discourses, Thai traditional medicine discourses, and modern discourses. Biomedical science discourses portrayed Thai traditional medicine as having a choice of treatment, old-fashioned, Ayurvedic and non-scientific, unprofessional, and less knowledgeable. Thai traditional medicine discourses represented Thai traditional medicine in holistic health care, health promotion, natural products, safety, and the healer, while modern discourses focus on cost reduction. A contestation of these discourses was found within the setting of the hospital's services. Some Thai traditional medicine practitioners negotiated to have space in the hospital by maintaining self-subjectivity and identity, public relations, integrated and intervened knowledge, and someone resistance by denial, and refusal to serve.

The study suggests that recognition for and providing the space in decision making regarding Thai traditional medicine is important for the integration of Thai traditional medicine and biomedicine in the hospital. The knowledge of Thai traditional medicine is not only a practice of mhor nuad (Thai massage) or a use of active chemical substances in herbal medicine, but also a knowledge set for holistic treatment.

KEY WORDS: THAI TRADITIONAL MEDICINE/ BIOMEDICINE/ DISCOURSE/ CONTESTATION / RESISTANCE

171 pages.

วาทกรรม การปะทะ ต่อด้าน ของการแพทย์แผนไทย: กรณีศึกษาของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัด นครปฐม

DISCOURSE, CONTESTATION, AND RESISTANCE OF THAI TRADITIONAL MEDICINE:
A STUDY OF THE COMMUNITY HOSPITAL IN NAKHON PATHOM PROVINCE

พิษณุ อภิสมจารโยธิน 5036904 SHMS/D

ปร.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เพ็ญจันทร์ (ประดับมุข) เซอร์เรอร์, Ph.D. (INTEGRATED SCIENCES), พิมพวัลย์ บุญมงคล, Ph.D. (MEDICAL ANTHROPOLOGY), มัลลิกา มัติโก, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมของการแพทย์แผนไทย และอธิบาย การปะทะทางความรู้ และการต่อต้านของการแพทย์แผนไทยในบริบทของโรงพยาบาลชุมชน โดย ประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจของมิเชล ฟูโกต์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักการแพทย์แผน ไทยและพนักงานนวด จำนวน 5 คน และเก็บข้อมูลสำคัญกับแพทย์แผนปัจจุบัน เกษัชกร และผู้ป่วย จำนวน 8 คน ร่วมกับการการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในโรงพยาบาลชุมชน

ผลของการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลดำรงอยู่ภายใต้ วาทกรรมที่หลากหลายในบริบทแวดล้อมของโรงพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย วาทกรรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์ชีวภาพ วาทกรรมการแพทย์แผนไทย และวาทกรรมสมัยใหม่ วาทกรรมวิทยาศาสตร์การ แพทย์ชีวภาพได้แสดงภาพลักษณ์ของการแพทย์แผนไทยในลักษณะของการเป็นตัวเลือกในการรักษา ความลำสมัย อายุรเวชและการไม่เป็นวิทยาศาสตร์ การไม่เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ที่น้อย วาทกรรม การแพทย์แผนไทยได้แสดงภาพแทนของการแพทย์แผนไทยในลักษณะของการดูแลสุขภาพองค์รวม การส่งเสริมสุขภาพ ผลึกทัศน์ธรรมชาติ ความปลอดภัย และการเป็นผู้ดูแลเยียวยา ขณะที่วาทกรรม สมัยใหม่มุ่งเน้นในเรื่องการลดค่าใช้จ่ายต้นทุน การปะทะช่วงชิงของวาทกรรมถูกพบภายใต้บริบท แวดล้อมของการให้บริการของโรงพยาบาล นักการแพทย์แผนไทยบางคนต่อรองเพื่อให้มีพื้นที่ใน โรงพยาบาลโดยการดำรงไว้ซึ่งอัตถภาวะและอัตลักษณ์ของตน การประชาสัมพันธ์ การผสมผสาน และสอดแทรกองค์ความรู้ และบางคนได้ต่อต้านด้วยการระงับการปฏิบัติและปฏิเสธที่จะให้บริการ

การศึกษาในครั้งนี้ชี้แนะว่า การยอมรับและการให้พื้นที่ในการตัดสินใจของการแพทย์ แผนไทยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการผสมผสานระหว่างการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ชีวภาพในโรง พยาบาล องค์ความรู้ของการแพทย์แผนไทยนั้นไม่ได้เป็นแค่เพียงการปฏิบัติของหมอนวดหรือการใช้ สารประกอบสำคัญของยาสมุนไพรเท่านั้น แต่ยังเป็นชุดองค์ความรู้ของการรักษาแบบองค์รวมด้วย